

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
LŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET ÉS AZ
ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-U. 2. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMENY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

- Bonyhád és Muraköz. *Czirmes Bálint*. 443
Mi lehet az oka a tojás csiraképtelenségének?
Dr. Barna. 444
A dinnye ellenségei. *Csérer Gyula*. 444

Irodalmi szemle:

- Könyvismertetés:
Gazdaságtan. — Munkásbiztosítási Közlöny. 445

Kormányintézkedések.

- Körrendelet a száj- és körömfájás tárgyában.
— A hazai bortermelés érdeke. — A külföld-
behozott lokomobilok kedvezményes vám-
kezelése tárgyában. — A mesterséges ta-
karmányokból készülő szénának a hadsereg
terménybeli szükségleteinél való figyelembe
vétele. — Az arankairtas tárgyában. 446

Vegyes közlemények. 447

Hirdetések.

Bonyhád és Muraköz.

I.

A székely gazda előtt eddig ismeretlen, de az ország nagyobb területének gazdaközönsége, sőt az előrehaladottabb külföldi gazdái előtt is már régóta ismert nevezetes állattenyésztő vidékek ezek.

Bonyhád és környéke egy jeles tulajdonokkal bíró tájfajta szarvasmarhát, Muraköz vidéke pedig egy nagy jövő elé néző tájfajta lovat állított elő szakavatott és következetes tenyésztéssel.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület megbízásából látogattuk meg az ország ezen kiváló állattenyésztő vidékeit.

A gazdasági egyesület egyik folyó évi közgyűlése ugyanis elhatározta, hogy a köztenyésztés előmozdítására és különösen a tejelő marhák szaporítása céljából, egy nagyobb összeget fordít pirostarka nyugati marhák beszerzésére, hogy azokat azután az egyesület tagjai között kedvezményes áron kiadja.

A beszerzést eszközöző vásárló bizottságnak csekélységem is tagja volt. Előterjesztésemre, az egyesület választmánya hozzájárult, hogy a tenyészmarha-szükségletet a hógyészi vásáron szerezzük be. Így jutottunk Bonyhád vidékére, melynek szarvasmarha produktumait a szakálhógyészi vásárokon lehet megtalálni.

Szakálhógyész Tolnamegyében a budapest—fiumei vasútvonal baloldalán fekszik és vasúti állomásain mindenféle vonat megáll.

A község az állomástól fél órai kocsiút után érhető el; lakói svábok, akik magyarul is beszélnek; jó módu, szorgalmas gazdák és különösen kitűnő állattenyésztők.

A faluban egy nagybirtokos is lakik, gróf Apponyi Géza tolnamegyei főispán (a miniszter öccse), a kinek 10,000 holdas hógyészi uradalmában nagy aranyu és mintaszerű pirostarka szarvasmarha és kitűnő lótenyésztést üznek.

A község piacára jutva kellemes meglepetés ért. A falu közepén felállított hidmérleg körül, nagyobb csoportosulás látható, a marhákat mérik, hogy minden állattulajdonos tájékozva legyen a jószág értékéről. A lakosság hónaponként megméri állatait, hogy meggyőződjön azoknak mikénti fejlődéséről és megméri minden szekér takarmányát is, hogy jó előre tájékozva legyen állatállományának mikénti táplálásáról.

Mivel a vásár kezdetéig fél napi üres időnk volt, megtekintettük az impozáns főúri kastélyt, a körülötte elterülő nagy kiterjedésű remek szép parkot és megbámultuk azokat az üde, egészséges kinézésű évszázados platánokat, a melyeknek törzskerülete, embermagasságban mérve 5.5 és 6 méter között váltakozik s a melyeknek nagy kiterjedésű, pompás alakulása és teljesen zárt lombozatu koronájának árnyékában, egy-egy fa alatt 150 személynék lehet teríteni.

Megszemléltük az urasági lukszus és igazlós istállókat. A saját nevelésű ménesből kikerült erős csontozatu, magas angol véru háta és kocsis lovaknak száma, valóságos remekei az ideális lukszus lónak.

A mesés értékű paripák a higiénikus követelményeknek megfelelő modern istállókban vannak elhelyezve. Hogy micsoda vagyton rejlik a nekünk bemutatott 8 négyes fogatban és 12 háti lóban, arról fogalmat alkothatunk, ha tudjuk, hogy a múlt hó végén egy betanított 4-es fogatot 16,000 koronáért vásároltak meg a hercegprimás udvara számára.

Cirkusz-mutatványnak beillő az a mesteri futószározás, hol a nagy szakértelemmel és kellő lovas érzékkel betanított gyönyörű háta ló valószínűs „uszó üggetésben furja a levegőt“.

A nagy aranyu igazlós istállóban részint tiszta véru muraközi lovakat részben hideg és meleg véru keresztelésből származó példányokat látunk. Ezeknek munkabírásáról az uradalmi intézőség nagy elismeréssel nyilatkozott.

Vége eljutottunk a minket leginkább érdeklő tenyészmarha-istállókba. Az uradalom igen helyesen bonyhádi és szimentháli keresztelést folytat. Ezen tenyészjelárásból produkált generáció erős csontozatu, öblös nagy termetű, inkább szimentháli jelegű, igen szép egyedekből áll.

A törzstenyészet egyes példányai a szege-di, pesti, pozsonyi stb. kiállításokon elsőrendű kitételeket nyertek. Jelenleg 12 éves bikát és 12 drb 1—3 éves üszőt illetve hasas tehenet készítenek elő a pécsi kiállításra.

Nagy súlyt fektetnek a tejtermelő képesség fokozására. Megbámultunk egy 850 kilós hatalmas termetű 14 éves és még mindig igen szép alakulása fejős tehenet, a mely szemünk láttára az estéli fejésnél 12 l. s a reggeli 15 l. tejet adott.

Es csodálkozásba ejtett egy szopós, 4 hónapos remek testatalkulása bika borju, a melyet a pécsi kiállításra küldenek s a mely 120 kgr. súlylyal birt mult hó 6-án.

A tehenek és üszők napközben egy közeli erdei legelőre járnak, de este és reggel fejenként 1—1 kgr. árpa és tengeri dara keveréket és jóllakásig fonnyasztott zöld takarmányt kapnak.

A tenyész és növendék-bikák s a szopós és választott borjuk szénát és zabdarát kapnak és üres idejükben árnyékos, tágas kifutókban részesülnek a szükséges mozgásban.

A nagy, tágas, világos, tisztalevegőjű, modern berendezésű szarvasmarha istállók között a tejhűtő és különböző tejfeldolgozó gépekkel felszerelt tejeskamrába jutunk, a hol szintén a legnagyobb rendet és tisztaságot tapasztaltuk.

Az istállók között foglal helyet a tágas takarmány-kamra is, ahol különböző takarmány-előkészítő gépek (szecskavágó, répavágó, daráló, pogácsatoró) állanak egy transzmisszióval össze-

— Jobb és —
megbízhatóbb
— magvakat —

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —

33 év óta

Mauthner
Ödön

cs. és királyi udv. szállító
magkereskedésében

BUDAPESTEN

VII., Rottenbiller-u. 33. sz.

IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kapható.

Arjegyzék kívánatra ingyen és
bérmentve. 1002

Terményeinket értékesítsük

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

utján.

Délvidéki gazdáink forduljanak
ezirányban a kötelékünkben mű-
ködő Délmagyarországi Mezőgaz-
dák Szövetkezetéhez Temesvár:

Losoncy-tér 8. szám.

köttetésben és ezeket egy benzin motor látja el a szükséges hajtó-erővel.

Az uradalom tenyésztete jó hirnévnek és keresletnek örvend. Szemlénk alkalmával adtak el gróf Hojos somogyi uradalmának 60 darab 10—16 hónapos gulyabeli üszőt. átlag 300 kor. darabonkénti árban.

Mi az uradalomtól teheneket nem kaphatunk, csupán az uradalmi személyzettől (intéző, tehenészemester és kapus, vásároltam 4 drb. igen szép, és igen jó tehenet, melynek az uradalom importált törzs-kikajátó (Hadnagy I.) vannak behágtatva. Ezen tehenekből 2 drbot Máthé Pál ur Bikafalva és 1 drbot Viola Miklós ur Székelykeresztúr kapott.

En az uradalom tenyészirányzatában csak egy körülményt hibáztatok a mely nézetemnek az uradalom vezetősége előtt is kifejezést adtam, t. i. azt, hogy az állatok igen világos zsemleszínűek.

A tenyésztet színárnyalata a híres rátóti gulyára emlékeztet, amely igen divatos és igen keresett volt 8—10 évvel ezelőtt, de ma már jobban szeretjük és drágábban fizetjük az olyan szimenthali marhát, amelynek testfelülete a feltétlenül fehér színű. fej kivételével, mentől nagyobb területen sötét meggyiros színű.

A gróf Apponyi-féle major áttanulmányozása után elindultunk a községbe, hogy megfigyeljük a kistenyészők istállóit.

Három utcában házról-házra jártunk és minden paraszt portán olyan gazdasági rendet, vagyoni jólétet és megelégedést tapasztaltunk, amelynek láttára örülnünk, de viszont szomorkodnunk is kellett. Szomorkodni azért, hogy miért nem lehet a mi székely testvéreinknek arcáról is olyan megelégedést leolvasni, mint amilyen az ottani betelepült svábok ábrázatán látható.

Czirnes Bálint.

Mi lehet az oka a tojás csiraképtelenségének?

Általános tapasztalat az, hogy a keltetésre eltett baromfi tojások kisebb vagy nagyobb százaléka nem kél ki, sőt meg sem indul benne az ébrény fejlődése, tiszta marad. Az ilyen tojásokat a keltetés 5—9 napján kiválogatjuk, amikor vagy konyhai célra vagy később a kikelt apró állatok etetésére felhasználhatjuk. A terméketlenség okának kiderítése nagyon fontos volna a gazdára nézve s nem lesz érdektelen, ha a külföldi ez irányú vizsgálatok eredményeivel megismerkedünk.

Mindenek előtt legyünk tisztába azal mi hát a tojás, hogy fejlődik?

A tyuknál, amint az a megfelelő vizsgálatok bebizonyították, eredetileg kettős petefészek volt, csak a fejlődés folyamán satnyult el az egyik s fejlődött ennek rovására a másik. A tojásból kikelt kis csirkénél meg is van mindkét petefészek külön-külön peteveretőkkel csak későbbben satnyul el az egyik s a petevezető eldugul. Egyik amerikai tenyésztő hosszú évek gondos munkája folytán, operatív beavatkozással állítólag elérte azt, hogy az általa gondos kiválasztással tenyésztett új félések már kettős petefészekkel bír s így a tojásképzés ezeknél aránytalanul nagyobb mint az általánosan ismert tyukféleségeknél. De bárhogyan áll is a dolog, a tojásképzés a következő:

A petefészek egyik sejtje rohamosan fejlődni kezd míg eléri a tojássárga nagyságát, (ez a tojás sárgája) azután leválik egy csőbe az u. n. petevezetőbe jut. A petevezeték falába rendkívül sok mirigy van, amelyeknek

váladéka a tojás fehérje, rétegenként rakódik rá a levált petesejtre. A tojás héját alkotó 98% mézszót alkotó burok szintén e mirigyek váladéka.

A megtermékenyülésnek addig kell megtörténni, míg a fehérje rétegek le nem rakódtak. A kakas heréi által elválasztott ondó a petélés alkalmával a kloakába jut s a tulajdonképpeni megtermékenyüléshez szükséges ondószálcsa rendkívüli mozgékonyágánál fogva felvándorol a petevezetékbe s ott találkozik a már ismert petesejttel s meg a fehérje burok lerakódása előtt megtörténik a megtermékenyülés. Ha egy csep ondót vizsgálunk száz-meg száz élénken mozgó ondószálcát találunk benne s mivel a megtermékenyüléshez egyetlen egyre van szükség a feltétel szerint minden egyes petének meg kellene termékenyülni. Mégis nem így van! Mi lehet ennek az oka? Erre nézve igen érdekes kísérletet végeztek egy német baromfitenyésztő telepen (Geflügelhof Hubertus Hüls b. Crefeld.) ahol a következő kérdéseket igyekeztek kísérletekkel tisztázni:

1. Az állat kora van-e befolyással a csiraképtelenségre?

102 darab tyuk közül egy éves volt 58; két éves 44 drb. Az egy évesek adtak összesen 838 drb. tojást, míg a két évesek 1429 drb. a 838-ból csiraképtelen volt 61% az 1429-ből csiraképtelen volt 47%. Tehát a fiatalabb állatok tojásából több volt a csiraképtelen, de a különbség nem olyan feltűnő, hogy a csiraképtelenség okául határozottan a kort vehetnénk.

2. Milyen befolyással van a hely nagysága a csiraképtelenségre?

20 drb. tyuk egy kakassal teljesen szabadon volt s adott 168 tojást, amelyből csiraképtelen volt 73%; 20 drb. tyuk egy kakassal 1400 m² területre volt bezárva s adott 488 drb. tojást, amelyből csiraképtelen volt 57%; 6 törzs mindenik 8—13 tyuk és egy kakas 70—70 m² területen voltak s adtak 1611 drb. tojást, amelyből csiraképtelen volt 49%. Itt a legkedvezőbb eredményeink az aránylag kis helyen tartott tyukok után nyerték, míg azok, amelyek korlátlan területen jártak a legrosszabb eredményt adták. Azonban ez az eredmény sem adott teljesen bizonyos adatot.

3. A különböző időben rakott tojások csiraképtelensége között van-e különbség?

Januárban	243 tojás, ebből csiraképtelen 43%
Februárban	275 " " " 43 "
Márciusban	815 " " " 60 "
Áprilisban	741 " " " 50 "
Májusban	193 " " " 60 "

Amint látható, számbavehető különbség alig van a különböző időben tojt tojások között s feltűnő nagy a csiraképtelen tojások száma.

4. Van-e különbség a mesterséges és természetes keltetés között a csiraképtelenség tekintetében?

Keltetőgépben volt 2153 tojás amelyeknek 53% csiraképtelen volt.

Kotló alatt volt 214 tojás, amelyeknek 50% csiraképtelen volt.

A tojások a keltetés előtt száraz, fütetlen, fagymentes helyen voltak s legfeljebb 14 naposak, csak néhány volt háromhetes (téli). A keltetőgépek közül 4 légfűtésre, 2 pedig vízfűtésre volt berendezve s az eredmény a kétféle gépnél így oszlik meg:

Légfűtésnél	2082 tojás, ebből csiraképtelen 53%
Vízfűtésnél	185 " " " 51 "

tehát különbség itt sem volt. A keltetés idő alatt az általános hőmérséklet 15° C. s a levegő nedvessége 70° volt.

5. Milyen befolyással van a tyuk és kakasok aránya?

26 tyuk 1 kakassal adott 488 tojást, ebből kikelt 200, csiraképtelen 57%; 20 tyuk 1 kakassal adott 168 tojást, ebből kikelt 47, csiraképtelen 73%. Kevesebb számú törzsek-nél, ahol 8—13 tyuk volt egy kakassal, az eredmény hasonló volt, azaz a csiraképtelenségre ez semmiféle befolyást nem gyakorolt.

Megkísérelték azt is, hogy különböző koru kakasokat adtak az egyes törzsekhez (nyolc törzsnél 3 kakas 2 éves; 5 kakas 1 éves) s egyáltalán ennek sem volt semmi hatása. Megkísérelték azt is, hogy egy törzsnél tartalék kakast tartottak s csak három napig volt egy kakas akcióban, 3 napig pedig pihent. Ennek semmi befolyása a tojás csiraképtelenségére.

6. A takarmánynak milyen befolyása van a tojás csiraképtelenségére?

Az adagolt takarmány volt:

Halliszt . . . 10 gramm

Korpa . . . 20 "

Burgonya . . . 50 " és este

Lófogó tengeri 50 " Ezenkívül nyá-

ron reggel kevés árpa, 10 órakor főtt takarmány, este kukorica. Ilyen takarmányozás mellett emelkedett a tojáshozam, de a csiraképtelenségre nem volt semmiféle befolyással, sőt a tojáshozam mesterséges emelésével a csiraképtelenség katározottan csökkent.

7. A tojás mennyisége volt-e hatással a csiraképtelenségre?

A végzett kísérletek közül 311 esetben adott egy tyuk egy hónapban 15 vagy több tojást 59 esetben; egy tyuk 20 vagy több tojást 1 esetben s 1 tyuk 25 tojást 1 esetben. A kísérleti tyukok átlag 165—187 tojást adtak évente. Mentől több tojást tojtak ugyanazon idő alatt, a csiraképtelenség annál rosszabb volt, de ez sem szabályszerűen, mert megtörtént az, hogy annak a tyuknak, amelyik csak 15 tojást adott havonta, több csiraképtelen tojása volt, mint annak, amelyik 25 tojást adott.

Az elsorolt kísérletek tehát nem adtak semmiféle bizonyos adatot arra nézve, hogy a csiraképtelenség tulajdonképpeni oka miben rejlik. A gondos kísérletek mindenike olyan ingadozó eredményeket adott, hogy ebből nem lehet következtetéseket levonni.

Egy bizonyos és pedig az, hogy egyik kakas sem termékenyít meg minden tojást s ennek okát nem az állat korában, vagy az elsorolt dolgok valamelyikébe kell keresnünk, hanem egészen más irányban. Ez irányú kísérleteimről, amelyeknek eddigi eredménye e kérdés megfejtésével biztat, egy más alkalommal számolok be.

Dr. Barna.

A dinnye ellenségei.

Kétségtelenül bebizonyított tény az, s jó néhány év óta tapasztalható az a jelenség, hogy hazánk egykor híres dinnyetermelése hanyatlóban van. Ez a hanyatlás azonban nem a mennyiségben, hanem a minőségben nyilvánul, mert hiszen évről-évre tömegesen termelik a dinnyét az egész országban arra alkalmas helyen, de aki egy kissé behatóbban vizsgálja ma a dinnye minőségét is, ta-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.

Férfi és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszakaszakészítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

paszthalhatja, hogy a dinnye mostanában beltartalomra nézve, tehát íz, szín, lédusság, cukortartalom, illat, stb. de nem ritkán külalak tekintetében is — meg sem közelíti a régebben termelt dinnyéket.

És ez a minőségbeli hanyatlás nem helyi, hanem országos jellegű oly annyira, hogy ma már nemcsak a bel, de a külföldi fogyasztó piacok bizalma is kezd alászállni a hazai dinnyetermeléssel szemben bizony ma már nagyon is érezhető károsodásunkra.

Pedig amilyen nehezen lehetett annak idején a dinnyének, főképpen a görög dinnyének — ennek a speciális magyar terménynek — piacot teremteni a külföldön, ahol ezelőtt csak hírből, leírásokból ismerték, de ahol aztán annyira megkedvelték, hogy nem lehetett szállítani.

E sorok írójának jóval egy néhány évvel ezelőtt volt alkalma a külföldön hallani, a magyar dinnye dicséretét, s ugyancsak évekkal ezelőtt többször keresték a sorok íróját Belga, Német csemegekereskedők levelekkel, felszólítással — görögdinnyének waggonszámra való szállításra. De hiszen hivatkozhatunk több olyan hazai speciális dinnyetermelő gócpontokra is, ahonnan direct szállítunk dinnyét a külföldre, jelölül annak, hogy a dinnye a külföldön is keresett s majdnem nélkülözhetlen fogyasztási cikk. Hogy ennek dacára a bizalom a magyar dinnyével szemben a külföldön is csökkenni kezd — szerény nézetünk szerint — csak annak tulajdonítható, — elvagyunk bizakodva — s tisztelet a csekély kivételeknek, csak merkantil árutermelünk. Ezen állításnak a valódiságáról legjobban győződhetünk meg most, dinnyérés idején, ha közelebbről vizsgáljuk a piacon halom számra heverő dinnyét, amelyekből ha 10 darabot vásárolunk, 5 darab bizonyosan kifogásolható, rossz, élvezhetetlen, s így áll az arány körülbelül külföldre szállított dinnyénél is.

De tartsunk sort. Körülbelül 20—25 évvel ezelőtt a dinnyét nemcsak a melegágyban, de a mezőn termeltet is — egyes helyeken egy gombabetegség kezdte nagyobb mértékben megtámadni, s leginkább az érésnek indult sárga, de néha a görögdinnye héján is mutatkozott a baj oly alakban, hogy a gyümölcs felületén apró rozsdásbarna foltok támadtak, amely foltok nemcsak a héj felületét borították el később, hanem a baj keresztül tört a héjra s behatolt a gyümölcs belsejébe is, minek következtében az érés megakadt, a gyümölcs husa színt és ízt változtatott, édesség, zamat helyett savanyúság lépett fel, szóval a dinnye élvezhetetlenné vált. Voltak évek, amikor ez a baj csak igen kis mértékben lépett fel s nagyobb károkat nem is okozott; de az utóbbi években ismét jobban pusztit ez a baj, amelyet még tetőz

az is, hogy most már egy a levélzetet is pusztító rozsdabetegség lépett fel, melyek ellen ha nem tétetik meg a kellő óvintézkedés, nevezetesen: rézgáliccal való permetezés, akkor évről-évre silányabb termés várható. Nagyon sokszor tehát nem az időjárás volt a rossz dinnyetermés okozója, hanem az, hogy a baj, betegség kezdete elkerülte a termelő figyelmét s annak nagymérvű elfelejtésével később már nem lehetett segíteni; ezért szükséges és kívánatos a védekezési eljárás csak 1/2%-os oldattal megkezdeni már jó előre, mielőtt a baj fellépne. A hazai dinnyetermelés hanyatlásának van még egy, úgyszólván főfontosságú baja, illetve oka, s ez a dinnyefélék elfajzása.

Talán nem egészen ismeretlen tény az a gazdatársadalom előtt, hogy vannak kultur növények, amelynek ellentállóképességük a betegségekkel szemben annál inkább csökken, minél jobban elfajzanak azok. Ilyen elfajzásra hajlandó növény a dinnye is.

Hiszen közismert tény az is, hogy mindenhol, a hol a termelők nem hajszolják az újabb fajták termelését, hanem megmaradnak a régi jellegzetes, a talajnak és éghajlatnak megfelelő fajta termelésénél, ott nem lehet szó a mezősgébeli hanyatlásról annál kevésbé, mivel ott egyuttal gonddal körültekintéssel termelik a magot is és itt egyuttal nem eléggé lehet hangoztatni azt az alapigazságot, hogy csakis akkor termelhetünk jót és tökéletest, ha egyuttal magunk termeljük a magot. Szó sincs róla; nem szabad teljesen elzárkózni a jobbal szemben, de csak akkor, ha kísérletek által meggyőződünk arról, hogy az újabb fajta jobb a réginél. Bizonyos az is, hogy a rossz magból kelt növénynyel kár a vesződség; mert lehet a mag jó csiraképes, de a lényeg az is, hogy a fajta is jó legyen. Hiszen jó lehet, hogy a magkereskedelemben jobbadán olyan magvak kerülnek forgalomba, amelynek csiraképességük ellen alig lehet kifogást emelni, de kérdés, hogy az adott viszonyok között megtartja-e jellegét az a bizonyos fajta. Még ezelőtt 25 évvel nagyon sok helyen csak egy-egy fajta dinyét termeltek az egész határban hosszú időközön keresztül a legjobb eredménnyel úgy annyira, hogy könnyen meglehetett különböztetni a piacon, hogy melyik dinye, melyik község határában termelt. Az újabb, ki nem próbált fajtákkal persze tönkre silányult a régi jellegzetes fajta is s innent van aztán ma az a jelenség, hogy a mai dinnyepiacokon alig talál az ember igazi jó, jellegzetes fajtát.

Jött időközben a külföldre való engroi termelés jelszava; nosza siettek s igyekeznek még mai is tömegárut termelni tekintet nélkül arra, hogy milyen a minőség!

Igy rontják a jót, s így lapul ismét össze kissé duzzadásnak indult erszényünk;

mert tessék elhinni, nem csak a magyart a németet és belgát is csak egyszer lehet becsapni!

A maga kárán tanul a magyar — mondja a példaszó, ezért ne engedjük, hogy károsodjunk, hanem tanuljunk ne csak sokat, de jót is, szorítsuk ki a rossz idegen fajtát. Arany szabály az, hogy csak kevés, igen kevés dinnyefajtát termeljünk olyat, mely viszonyainknak a legjobban megfelel, ne vesztegessük a pénzt és a drága időt ilyen sippal-dobbal hirdetett új alapjában véve azonban silány fajták termelésével, hanem javítsuk meg, támasszuk fel a régi jó fajtákat, s ne csak tömegtermelésre fektessük a súlyt, hanem arra is, hogy a termény jó is legyen; mert a jónak nem kell cégér!

Csérer Gyula.

IRODALMI SZEMLE:

Könyvismertetés.

Gazdaságtan. Általános és részletes növénytermelés. Allattenyésztés. Takarmányozás. Méhészet. Konyhakertészet. Fatenyésztés. Szőlőművelés. Kisgazdaságok berendezése. és közgazdaságtan. Írták: Szecsei István gazd. akadémia r. tanár és Szabó Mihály gazdasági szaktanár.

A fenti cím alatt a napokban hagyta el a sajtót Szecsei „Mezőgazdaságtan“-ának második, bővített kiadása. Amióta a tanítóképezésben a mezőgazdaságtan kötelező tantárggyá lett, az előadónak nem kis fáradságába került a rendkívül kevés óraszám mellett az anyag nagyságával megküzdeni úgy, hogy a hallgatók — akiknek az életben nagyon fontos, de szakpályáikon mégis csak melléktárgy ez — tul ne terheltesse s nagyon is dióhéjba szorítva a mezőgazdaság minden ágának alapvonalával megismerkedhessenek. A feles számú, e cél szolgáló szakkönyvek közül egyetlen egy sem oldotta meg ezt a nehéz kérdést olyan szerencsésen, mint a szóban forgó mű. Az egészen meglátszik az írók egyénisége, a gyakorlati tudás, melyet hosszú évek tapasztalata szűrt le; a tetőtől talpig tanár, aki megragadja hallgatóinak gondolatmenetét s viszi magával úgy, hogy az ismeretlent könnyen sajátítja el; a gondos szakíró, aki pár szóval mindent megmond és megértet. Ez irányu irodalmunknak az írók egyike Szecsei, olyan régen és általánosan ismert oszlopos tagja, hogy a műveiről elég volna annyit írunk: „Szecsei irta“, ezzel az őt ismerők nagyszámára már tisztában volna, hogy értékes szakművet kap. Nehány ezer példányban közközen forgó, különféle műveivel a gazdaközönség elismerését vívta ki. A társszerző igyekezik ugyanarra a színvonalra emelkedni s ha még nem is érte el, de háttározottan közel áll hozzá.

A mű beosztása a következő:

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kitérdő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták“ és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk czidőszerint 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményének legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőnycim: Kalmár-rostagyár.

Általános növénytermelés. A talaj ismeretése, trágyázás, különféle trágyák, vetés, vetőmag előkészítés, a növények ápolása, aratás, cséplés, termények gondozása, szénakészítés.

Részletes növénytermelés. Gabonaneműek, kapás, olajos, hüvelyes, fonalas, kereskedelmi és fűszeres növények szálás takarmány-félék.

Állattenyésztés. Az állatok szerepe a gazdaságban, különböző tenyésztési fogalmak és elnevezések, takarmányozás, istállózás, legeltetés.

Lótenyésztés. A ló eredete, nagysága, életkor megállapítása színe, jegyek, külemtan, mozgás, lófajták, méntelepek, tenyésztés, csikónevelés, takarmányozás, patkolás, használás.

Szarvasmarhatenyésztés fontossága, külemtan, fajták, tenyészkerületek, bikák beszerzése, tenyésztés, takarmányozás, igazás, hizlalás, tejhasznosítás.

Fuhtenyésztés, célja, fajták, tenyészállatok megválasztása, pároztatás, ellés, báránnyok nevelése, takarmányozás, legeltetés, gyapju és tej értékesítés, hizlalás.

Sertésenyésztés, célja, fajták, tenyészállatok megválasztása, rühdzés, bugatás, fiadzás, malacok gondozása, takarmányozás és hizlalás.

A beteg állatok gondozása, különféle betegségek, járványok ismertetése, korlátozása, szavatossági hibák.

Baromfitenyésztés, tyúk, pulyka, lud és kacsatenyésztés, mesterséges keltetés, betegségek.

Méhészet. A méhekről, termékenyítés, peterakás, kasok, kaptárak, méhes berendezése.

Kertészet, konyhakert, leveles növények, kobakosak, fűszeres növények, gyökérfélék hüvelyesek gumósak, különféle kerti növények.

Gyümölcsfa tenyésztés, szaporítási módok, faiskola, nemesítés, faiskola kezelés, törzs és korona képzés, csemeték kiszedése, ültetés, gondozás, ellenségek betegségek.

Szőlőszet. A szőlőtő tenyészfeltételek, szaporítás, telepítés, művelés, betegségek, ellenségek, borkészítés, kezelés.

Kisgazdaságok berendezése és Közgazdaságtan kb. 57 külön fejezetben.

Amint a nagy vonásokban közölt tartalomjegyzék is mutatja, e mű felölel mindent, ami a gazdát érdekli s ennek dacára csak 346 oldal, tehát egyáltalán nem terjedős.

Különösen nagy hasznát veszik a gazdasági ismétlő iskola vezetői, akik e műben értékes vezérkönyvet kaptak előadásaihoz.

A mű ára 4 korona. Megrendelhető Szecei István tanárnál, Kolozsvár, gazdasági akadémia. *Dr. Barna.*

Munkásbiztosítási Közlöny. E címen ma jelent meg a m. kir. Munkásbiztosító Hivatal hivatalos lapja. A lapot a Munkásbiztosító hivatal számára Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter alapította a végből, hogy közölje azokat a rendeleteket és elvi határozatokat, a melyeket a miniszterium és az állami munkásbiztosító hivatal a munkásoknak betegség és baleset esetére való biztosítását illetőleg kiad. Ugyazintén közölni fogja a választott bíróságok, illetve az állami munkásbiztosító hivatal bírói osztálya által hozott határozatokat és döntvényeket. Az állami munkásbiztosító hivatal a biztosításra vonatkozó rendeleteit, utasításait és közleményeit kizárólag ezen hivatalos lapja útján fogja közzétenni.

KORMÁNYINTÉZKEDESEK.

Körrendelet a száj- és körömfájás tárgyában. A m. kir. földmívelésügyi miniszter 45600 szám alatt a következő körrendeletet bocsátotta ki a törvényhatóságokhoz:

„A ragadós száj- és körömfájás tárgyában kiadott 1904. évi 24500 sz. itteni körrendeletben előirt intézkedések szigorú következtetés végrehajtásával sikerült ugyan már elérni azt, hogy a ragadós száj- és körömfájás az ország területén nagyobb elterjedést nemcsak nem nyerhet, de a fertőzött községek száma május végére 2—5 községre csökkent le.

A tavaszi idő beálltával azonban, amidőn a gazdasági munka és a legeltetés megkezdődött s az állatforgalom élénkült, a betegség ismét terjedni kezdett s jelenleg már 8 vármegye 21 községe van ragadós száj- és körömfájással fertőzve.

Elérkezett tehát annak ideje, hogy ezen kiválóan fertőző betegség korlátozására minden lehető intézkedés megtéessék, nehogy állatkereskedelmi érdekeinket súlyos veszteség érje.

A mint a beérkezett jelentésekből sajnosan tapasztalom a közvetlenül érdekelt állattartó közönség egy része a betegségnek igen enyhe lefolyásánál fogva nem tulajdonít oly jelentőséget, mint kellene és így a bejelentési kötelezettségnek vagy egyáltalában nem vagy csak késedelmesen, napok sőt hetek mulva tesz eleget.

Ennek tudható be, hogy közegeimnek a betegség végleges elfojtására irányult tevékenysége a méltán remélt teljes sikert még nem hozta meg. De ezenfelül azt is tapasztaltam, hogy egyes hatóságok a betegség bejelentése és az óvintézkedések megszegése körül előforduló mulasztásokat nem torolták meg oly szigorral, hogy az által példát szolgáltatva, egyeseket a hatósági intézkedések kijátszásától visszatartsák.

Azon nagy közgazdasági érdekekre való tekintettel, amelyek a ragadós száj- és körömfájás gyors és teljes elfojtásához fűződnek, el nem mulaszthatom az érdekelt állattartó közönséget és hatóságokat ezen állati betegség elleni védekezés nagy jelentőségére és annak terjedéséből az állatkivitelre és értékesítésre háruló veszélyekre újból figyelmeztetni.

Miután pedig a betegség jelenlegi elter-

jedése mellett annak helyhez kötését még mindég remélhetem akkor, ha az állattartó közönség a hatóságokat és a szakközvegeket a betegség elfojtására irányuló törekvésében a maga ésszerűl is jóakarattalag támogatja s ha a hatóságok a betegség elfojtására előirt óvintézkedéseket legszigorubban foganositják és azoknak pontos betartását élénken ellenőrzik, felhivom a törvényhatóságot, hogy:

1., a legkiterjedtebb módon figyelmeztesse az állattartó közönséget arra, hogy a száj- és körömfájás egyike azoknak a ragadós állatbetegségeknek, mely úgy bel- mint külállatforgalmi szempontból nagyobb jelentőséggel bír, miért is a betegség fellépése ellen a saját érdekükben minden lehető módon védekezzenek és ha valahol a betegség a legnagyobb elővigyázat dacára is fellépett, azt az első tünetek észlelése után azonnal jelentse be a községi előljárásnak és a betegség elfojtására elrendelt intézkedéseket a legpontosabban végrehajtsák s azoknak általában pontos betartását maguk is ellenőrzik;

2., utasítsa a községi előljárási hatóságokat, hogy a ragadós száj- és körömfájás vagy annak gyanuja esetén az 1888 évi 40000 sz. itteni végrehajtási rendelet 211. §-a illetve az 1904. évi 24500 sz. itteni rendelet I. fejezetének 1. pont A. tételében előirt rendelkezésekhez szigoruan alkalmazkodjanak s az előirt óvintézkedéseket pontosan foganatosítsák.

Utasította továbbá az I. fokú hatóságokat, hogy ha bármi uton ragadós száj- és körömfájás vagy annak gyanuja jut tudomásukra, a betegség hatósági megállapítása végett szakközvegeket azonnal a helyszínére küldjék ki s lehetőleg maguk is szálljanak ki s a betegség megállapítása esetén az 1888. évi 40000 számú itteni végrehajtási rendelet 211—224 §-ában illetve az 1904. évi 24500 sz. itteni rendeletben előirt intézkedéseket a legszigorubban foganatosítsák, a községi előljárási hatóságokat a teendőik felől oktassák ki, az elrendelt óvintézkedések pontos betartását maguk is ellenőrzik és szakközvegeik által ellenőrztesék és akár a betegség bejelentése, akár az elrendelt óvintézkedések betartása körül mulasztásokat tapasztalvának, a mulasztásokat a legszigorubban torolják meg.

Figyelmeztesse egyuttal a hatóságokat és szakközvegeit, hogy amennyiben a betegség elleni védekezés vagy a fertőtlenítés nem kellő kivitele körül az ő részükről a legcsekélyebb mulasztást is tapasztalnék a mulasztó közeg ellen a legszigorubban fogok eljárni;

3., a ragadós száj- és körömfájásnak vasuton szállított állatokkal az országban való széthurcolása esetleg Ausztriába vagy vámkülföldre való kihurcolásának megakadályozása végett utasítsa a marharakodó állomásokhoz kirendelt állatorvos szakértőket, hogy az elszállításra kerülő állatok vizsgálásánál a legfigyelmesebb gondossággal járjanak el, az állatokat darabonkint fokozott alapossgággal vizsgálják meg. mert a vizsgálat körül tapasztalt legkisebb mulasztás esetén az illető mulasztó közeg szigoruan felelősségre vonni és a vasuti szakértői teendők alól azonnal felmenteni fogom,

4. A ragadós száj- és körömfájás állat-

„AGRÁRIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság

MEZŐGAZDÁK KÜLÖNÖS FIGYELMÉBE!

Egyetemes acélekek.

resicai mezőgazdasági gépgyárának Vezérügynöksége

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmívelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Tiszta acélananyag s a j á t hámorainkból.

Eltörhetetlen téglyacélekefej.

Páncélacél-kormánylemez.

Magasított acél-ekfej.

Porvédő kerekek.

Acél [] gerendely.

Sürgönycim: „Agraria” Budapest. Rövidített levélcim: „Agraria” Budapest. V., Váci ut 2.

Ekegyártár terén legelső rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

vásárok útján való terjesztésének megakadályozása végett az 1904. évi 24500 sz. itteni rendelet II. fejezetének 2. pontját oda módosítom, hogy ragadós szájsz. és körömfájással szórva nyosan fertőzött községekben tartandó állatvadászokra hasított körmű állatok felhajtása ezentul csakis előzetes külön engedélyem mellett szabad.

5. Minthogy a ragadós szájsz. és körömfájásban beteg állatok teje, a benne foglalt ragályanyag következtében, kiválóan alkalmas a ragadós szájsz. és körömfájás terjesztésére a tejforgalomba hozatalát szabályozó 1890. évi 34373 sz. itteni rendeletben előírt óvintézkedéseken felül ezennel elrendelem, hogy fertőzött községekben tejjeltelepekről a sóványtelej csakis előzetes felforraltatás után hozható forgalomba illetve adható vissza magánfelvételnek.

6. A betegség sikeres elfojtása érdekében az elrendelt óvintézkedések pontos betartásának ellenőrzése, a beteg állatok gyógykezelése, a fertőtlenítés legpontosabb keresztülvitele s általában a betegség elleni védekezés körül az állattartó közönség utbaigazítása végett hajlandó vagyok egyes jelentékeny állattállományú fertőzött községekbe a hatóságok indokolt előterjesztése alapján is a betegség tartamára külön állatorvost kirendelni.

7. Végül megjegyzem, miszerint nem zárkozom el attól, hogy egyes hatósági és községi közegeket, akik a betegség bejelentése elfojtása és a fertőtlenítés pontos keresztül vitelénél rendkívüli sikert érnek el, a hatóság indokolt javaslatára kivételesen bizonyos jutalomban részesítek.

Elvárom, hogy a törvényhatóság a ragadós szájsz. és körömfájás elfojtására irányuló törekvéseiben a legnagyobb mértékben támogatni fog és a maga részéről is mindent megtesz a betegség tovább terjedésének megakadályozása és elfojtására.

Budapest, 1907. évi július hó 11. én.

Darányi s. k.

A hazai bortermelés érdekében különös súlyt helyezek arra, hogy a mesterséges borok készítésének és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893: XXIII. törvény cikk rendelkezései mindenki által szigorúan megtartassanak.

E célból mindenekelőtt szükségesnek tartom, hogy a közönség legkiterjedtebb módon tájékozassék az idézett bortörvénynek s e törvény végrehajtási rendeletének (1897. évi 53850. keresk. min. szám) különösen azon rendelkezéseiről, amelyek a borkezelésre vonatkozó korlátozásokról és tilalmakról szólnak.

Ennélfogva mult év szeptember hó 1. én 7481. eln. szám alatt kelt rendeletem kapcsán felhívom a Cimet, hogy az ez évi szüret megkezdése előtt intézkedjék az iránt, hogy az érdekelték saját érdekükben — a legkiterjedtebb módon leendő közzététel (hirdetmények, kidobolás stb.) útján különösen arra figyelmeztessenek, hogy a bortörvény (1893: XXIII. t.-c.) és az idézett végrehajtási rendelet értelmében a mustba vagy borba úgyszintén a már kész kieresztet törkölyborba vizet keverni bármily csekély mennyiségben is feltétlenül tilos, továbbá, hogy tilos a természetes bornak törkölyborral, vagy gyümölcsborral való összekeverése (összeházasítása) is. A víz használata csak a törkölybor készítésénél van megengedve, de ott is csak az idézett végrehajtási rendeletben körülírt korlátozással.

Figyelmeztetendő továbbá az érdekelték arra is, hogy a ki a tiltott módon készített, vagy kezelt bort forgalomba hozza, vagy eladja, az az 1893: törvény cikk értelmében 600 K.-ig (hat száz koronáig) terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik, aki pedig a bort maga vizezi, vagy más tiltott anyaggal keveri, vagy a természetes bort törkölyborral vagy gyümölcsborral összekeveri — mint mesterséges bor készítője — 2 hónapig terjedhető elzárással és ezen felül még 600 (hat száz) koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik s ezen kívül az illetéktől a tiltott módon készí-

tett vagy kezelt bor még el is koboztatik. A minister helyett: Mezőssy s. k. államtitkár.

A külföldről behozott lokomobilok kedvezményes vámkezelése tárgyában. 4214/eln. VII/1. 1907. folyó évi március hó 18-án 1614/eln. VII/1. és április hó 13-án 3342/eln. — VII/1. számok alatt kelt körrendeleteimmel kapcsolatosan, felmerült eset alkalmából figyelmeztetem a t. egyesületet, hogy az ilyen lokomobilok kedvezményes vámkezelése annak idején azon feltétel mellett engedélyeztetett, ha illetékes szaktestületek a lokomobilok mezőgazdasági célokra történt behozatalát igazolják. A vámtarifa a XL. osztályhoz tartozó általános megjegyzések 13. pontjában foglalt rendelkezések értelmében ezen kedvezményes vámkezelést lehetővé tevő bizonyítványok kiállításakor az egyesületek nem mint egyesületek tagjaikkal szemben, hanem mint a vámtarifa értelmében szakértőül kijelölt testületek tartoznak eljárni, s mint ilyenek e részbeni feladatukat nem szoríthatják csupán tagjaikra, minthogy az egyesületekbe való belépés nem kötelező, hanem minden olyan esetben tartoznak a szóban forgó bizonyítványt kiállítani, ha beigazoltatik az illető fél által, hogy a lokomobil tényleg mezőgazdasági célra, illetve használatra hozatja a vámkülföldről. Budapest, 1907. évi május hó 24-én. A minister megbízásából: Roth Loránd miniszteri osztálytanácsos.

A mesterséges takarmányokból készülő szénának a hadsereg terménybeli szükségleteinél való figyelembe vétele érdekében a termelők ismételtén kifejezett óhajításainak eleget teendő a cs. és kir. közös hadügyminiszter urhoz megkeresést intéztem.

Közbenjárásomra nevezett miniszter ur ez irányban kísérletek tételét rendelvén el, ennek eredménye gyanánt arról értesített, hogy a here és herefűszéna, továbbá a muhar és zabos bükköny a hadsereg lóállományának rendszeres ellátásánál általában nem alkalmazható ugyan, azonban esetleg és korlátozott mérvű használatukat mégis engedélyezi.

A cs. és kir. közös hadügyminiszter ur e tárgyban kiadott rendeletének lényegét szives tudomásul és az érdekelt termelők tájékoztatása végett t. Címmel a következőben közlöm:

A herefűszéna, herefűszéna, muhar és zabosbükköny takarmányozási kísérletei tárgyában kiadott hadügyminiszteri rendeletre beérkezett jelentésekből az tűnik ki, hogy eme takarmányokat a lovak szívesen eszik és egy-két esettől eltekintve — általában kedvező lefolyással vannak a lovak egészségi állapotára és munkabírására.

Mivel azonban e takarmányokat a gazdák rendszerint csak csekélyebb — a saját szükségleteiket fedező — mértékben szokták termelni és a közönséges réti szénánál 15–20 százalékkal drágábbak, ennél fogva a rendes takarmányanyagok sorába felvehetők nem voltak s így az önkezelésű és bérlési állomásokon ezentul is szálas takarmány gyanánt kizárólag széna fog beszereztetni illetőleg biztosítani.

Nem esik azonban kifogás alá, ha az önbeszerzéssel megbízott csapatok szénailletményük egyrészét eme takarmányokkal helyettesítik, amennyiben ezzel a szálastakarmány megállapított illetmény sulya csökkenést nem szenved. Here és herefűszéna etetésénél azonban a lovak kolikája és bélbetegeinek elkerülése végett a szálas takarmány illetmény kétharmad részben réti szó-

nából — ha pedig szalmát takarmányoznak — az adag felerészben ez utóbbiból álljon.

Bérlési állomásokon a bérlő és csapatok kölcsönös megegyezésével hasonlóképp helyettesíthető a biztosított széna illetmény egyrésze, ha ezzel nincsen áremelés vagy a szálas takarmány illetménynek leszállítása egybekötve. Here és herefűszéna alkalmazásánál az illetmény legalább kétharmad részben szintén réti szénából adagolandó.

Végül az élelmezési intézetek az önkezelésű ellátás céljaira a szóban levő takarmányokat réti széna helyett — here és herefűszénából azonban a szállított összmenyiségnek csak egyharmad részéig — szintén átvehetik, ha a szerződés szerinti áron szállítatnak.

Minden esetben azonban a beszerzett vagy réti széna helyett átvett takarmányok a minőségre nézve megállapított követelményeknek kell, hogy megfeleljenek.

Ezek az intézkedések a szolgálati szabályzatban előjegyzendő és a vételi hirdetményekben közzéteendő teendők.

Budapest, 1907. évi július hó 2-án. A minister megbízásából Radács György miniszteri oszt. tanácsos.

Az arankairtás tárgyában a földművelésügyi miniszter a következő köriratot intézte az egyletekhez:

„Néhány vármegyei gazdasági egyesület felterjesztéseket intézett hozzám, amelyekben a kártékony állatoknak és növényeknek kiváltképen az arankának hatékonyabb irtását sürgették,

Miként azt az 1906. évi november hó 22-én 62558/VII/A. sz. a. a gazdasági egyesületekhez intézett leiratomban jeleztem volt, a hatékonyabb eszközök alkalmazását magam is szükségesnek tartom s e célból egyidejűleg felhívtam az összes gazdasági tudósítókat és utasítottam a fenhatóságom alatt álló hivatalok és tanintézeteket, az összes vándor- és szaktanárokat, szőlészeti és gyümölcsészeti szakközvegeket és a m. kir. állami rovar-tani állomást, hogy a rendelkezésükre bocsátott úrlapokon jelentsék, hogy működésük területén előfordul-e az aranka.

A hol az aranka elterjedését jelentenek, oda kifogom küldeni a m. kir. állami magvizsgáló állomások és a m. kir. növényélet- és körtani állomás szakközvegeit, kik a gazdáknak az irtásra utmutatással fognak szolgálni és egyszersmind a hatóságok eljárását is ellenőrzendik.

Ezenkívül intézkedtem az iránt is, hogy a nevezett állomások szakközvegei az eladásra kerülő lóhere és lucerna magvak közforgalmát ellenőrizzék és azokból mintákat vegyenek.

Budapest, 1907. június 22.

Darányi.

VEGES KÖZLEMÉNYEK.

— **Liptay Pál,** a Kühne gépgyári cég budapesti főraktárának megszervezője és hosszú időn át vezetője e hó 5-én meghalt Mindnyájan, akik ismertük a rendkívüli műveltséggel és nagy nyelvismerettel birt kedves öreg urat, a legnagyobb részvétellel vagyunk úgy az elhunyt családjára, mint a veszteséget szintén nagyon érző Kühne-cég iránt. Nyugodjék csendesen a mindig pontos, előzékeny és kedves Liptay bácsi!

— **Kinevezés.** Dr. Szentkirályi Ákos kolozsvári gazd. tanintézeti igazgatót a király gazdasági akadémiai igazgatóvá nevezte ki. Öszinte örömmel gratulálunk a kinevezéshez, mely a közpályra egy legérdemesebb munkását jutalmazta. A kolozsvári gazdasági akadémia

mint ilyen is, bizonyára a legavatottabb vezérő kéz irányítása mellett fogja további pályáját folytatni a magyar mezőgazdaság javára és boldogulására.

— **A székely ügyek új vezetője.** Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter Balogh Vilmos államtitkárt ezen állásra történt kineveztetése folytán a székely földmivelő nép gazdasági felsegélyezésére irányuló tevékenység vezetésétől, megbízatásában kifejtett kiváló szolgálatának teljes elismerése mellett, saját kérelmére felmentette és e tevékenység vezetésére Kazy József miniszteri tanácsost bizta meg.

— **VIII. országos gazdakongresszus Pécsen.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület úgy is mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének Központja a következő meghívót bocsátotta ki:

„Tisztelt Társaság! Az „G. E. O. Sz.” a pécsi országos mezőgazdasági és ipari kiállítással kapcsolatban folyó évi szeptember 3. és 4-ik napján a VIII-ik országos gazdakongresszust fogja megtartani. A kongresszusok tapasztalatai azt mutatják, hogy a kongresszusnak akkor van meg az a súlya és az egész gazdaság érdekében hozott határozatok csak úgy bírnak azzal a tekintéllyel, amely a tárgyalásra kerülő fontos kérdések érdekében kívánatos, ha a kongresszuson a gazdasági élet minél tömegesebben vesz részt, ha számbeli megjelenésével minél inkább kifejezésre tudja juttatni a kongresszus határozataiban az egész gazdasági élet kívánásait.

Mindezek előrebocsátása után, bátorkodom arra kérni a t. Társaságot, hogy tagjai között a kongresszus iránt az érdeklődést a legszélesebb körben felkelteni és a kongresszuson való részvételre minél több tagot megnyerni sziveskedjék, hogy a kongresszuson résztvevő tagok minél nagyobb száma a kongresszus sikerét és határozatainak súlyát minél nagyobb mértékben biztosítsa.

A kongresszus tárgysorozata, — amint az a csatolt tervezetből látható — a gazdasági életbevaló kérdéseivel foglalkozik, amelyek már maguk is erkölcsi kötelességévé teszik a gazdasági életben való részvételét.

A kongresszuson való részvétel bejelentése a kongresszus főtitkári hivatalához (Budapest, IX. Köztelek-u. 8.) 6 korona tagdíjjal együtt legkésőbb augusztus hó 20-ig, mert tekintve azt, hogy szeptember 3—4-ikén a pécsi idegenforgalom az ugyanazon időben lefolyó állatkiállítás miatt nagyobb mérvet fog ölteni, már augusztus 20-tól kezdve kell a kongresszuson résztvevők elszállásolásáról gondoskodnunk.

Amidőn a t. Társaságot ismételve a kongresszus sikere érdekében való közreműködésre bizalommal felkérjük, maradok kiváló tisztelettel: Budapest, 1907. június hó 22. Szilassy Zoltán Szövetségi titkár, mint a kongresszus főtitkárja.

A VIII. országos gazdakongresszus szervezete.

Elnök: Dessevffy Aurél gróf a főrendiház elnöke, az „OMGE.” ügyis. mint a „G. E. O. Sz.” elnöke.

Társelnökök: Pallavicini Ede őrgrof, az „OMGE.” elnöke, Somasich Andor Somognym. „E. G.” elnöke,

Ország Lajos, a Baranyamegyei Gazd. Egylet elnöke,

Esterházy László gróf, a Fehérmegyei Gazd. Egylet elnöke,

Hunkár Dénes, a Veszprémi Gazd. Egylet elnöke.

Főtitkár: Szilassy Zoltán orsz. képviselő, a „G. E. O. Sz.” titkárja.

Titkár: Förster Jenő, a Baranyamegyei Gazd. Egylet titkárja.

Rendező-bizottság.

Elnök: Pallavicini Ede őrgrof, az „OMGE.” elnöke.

Tagok: Baranyai Géza, a Komárommegyei Gazd. Egylet alelnöke,

Bauer Ottó, a Sopronmegyei Gazd. Egylet elnöke,

Bernát István dr. orsz. képviselő, a Magyar Gazdaszövetség igazgatója,

Emőd József orsz. képviselő, földbirtokos,

Hertelendy Ferenc főrendiházi tag, a Zala megyei Gazd. Egylet elnöke,

Hoyos Miksa gróf, a Somogy megyei Gazd. Egylet alelnöke,

Jeszenszky Ador, a Tolnamegyei Gazd. Egylet elnöke,

Kálmán Rudolf főispán, a Komárommegyei Gazd. Egylet elnöke,

Lippay Géza főispán, a Győr megyei Gazd. Egylet elnöke.

Matta Árpád dr. földbirtokos,

Meskó Pál, a Magyar Gazdaszövetség titkára,

Ország Lajos, a Baranyamegyei Gazd. Egylet elnöke,

Rainprecht Antal jószágkormányzó,

Rimler Lajos jószágigazgató, Mosonmegyei Gazd. Egylet alelnöke,

Széchenyi Aladár gróf főrendiházi tag, földbirtokos.

Széchenyi Aladár gróf főispán.

Előadó: Szilassy Zoltán orsz. képviselő, G.E.O.Sz. titkárja.

Tárgysorozat.

Első nap, szeptember hó 3-án. Dél előtt 10 órakor: Zselénski Róbert gróf előadása: *A tözsdereformról.*

Dél előtt 11 órakor: Rubinek Gyula előadása: *A mezőgazdasági érdekképviseletről.*

Második nap, szeptember hó 4-én. Dél előtt 10 órakor: Majláth József gr. előadása: *Az agrárprogramról.*

Dél előtt 11 órakor: Hensch Árpád előadása: *A mezőgazdasági üzemek átszervezésének szükségessége és feltételeiről.*

— **Meghívó.** A kolozsvári gazdasági egylet folyó évi *augusztus 11-én d. e. 11 órakor a tornavivoda* helyiségében tartja évi rendes közgyűlését, melyre tagtárs urat meghívja. A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jelentés a múlt évi működésről s tervezet a jövő évi teendőkre nézve. 3. Pénztári számadás felülvizsgálása s a felmentvény megadása. 4. A jövő évi költségvetés megállapítása. 5. Elnök, titkár, választmányi tagok s számadás vizsgáló-bizottság választása. 6. Indítványok. Kolozsvárt, 1907. augusztus 3. án. Dr. Török István s. k. titkár, J. Irsay József s. k. elnök.

— **Városi haltenyésztés Kolozsvárt.** A kolozsvári napilapokból vesszük az alábbi értesítést:

A földmivelésügyi miniszter egy kiküldöttje érkezett Kolozsvárra, hogy tárgyalást folytasson a várossal egy haltenyésztés létesítésére. F. hó. 7-én délután 5 órakor e tárgyban ankét volt a városházán Fekete-Nagy Béla h. polgármester elnöklete alatt. melyen résztvett a földmivelésügyi miniszter kiküldöttje is.

Fekete-Nagy Béla h. polgármester előadta, hogy a város már régebben foglalkozik a haltenyésztés létesítésével. Ki is szemelték e célból a Szentgyörgyhegy alatti helyet. De mert e célra egy 150 holdnyi szükséges terület kisajátítása nagy összegbe kerülne, a haltenyésztés részére a városi tó szemeltetett ki és felkérte a földmivelésügyi miniszter a tanács által, hogy vízépítési felügyelőt küldjön ki, a ki szakzerű felvilágosításait megadja.

A földmivelésügyi miniszter kiküldöttje tette meg ezután észrevételeit, melynek kapcsán az értekezlet elhatározta, hogy haltenyésztési célokra a Szamosvölgy azon részében fog egy 150—200 holdas balas-

tavat ásatni, ahol századokkal ezelőtt a városnak már volt egy ilyen tava. A tónak a malomárok fog vizet szolgáltatni, mely célból egy 500 méter hosszú vízvezető csatorna fog készülni.

Érdeklődéssel olvastuk a hiradást és amennyiben Kolozsvár város abban a helyzetben volna, hogy közcélokra nagyobb befektetéseket tehetne — örvendenénk is egy ilyen irányú kezdeményezésnek. Amennyiben azonban az mint a város részére jövedelmet hozó vállalkozás tervezetnék, ez esetben kénytelenek volnánk a leghatározottabb köteleinknek adni kifejezést. Mert szerintünk, mindazon gazdasági ágazatok között, amelyekkel valamely jogi személy, erkölcsi testület, hatóság stb. a haszonra való kilátással foglalkozhatik — éppen a halgazdaság áll a legesleghátul. Nem fejtegetjük ezúttal bővebben álláspontunkat (amire azonban később kaphatók leszünk) s csak annak a tanácsképpen való kijelentésére szorítunk, hogy Kolozsvár városa, a maga rogyásig eladósodott existenciájával, kizárólag abban az esetben mehet bele ilyen befektetésekbe, ha a kérdéses halgazdaság kibérelésére már előzőleg olyan vállalkozó akadt, aki teljes és tökéletes garanciát nyújt arra, hogy a városnak e célra kölcsönveendő és befektetendő tőkéje egyéb módoknál kedvezőbb kamatot fog hozni és maga a tőke is vagy amortizálódik, vagy idő múltán egészben visszanyerhető lesz. Minden más esetben és a legfényesebb előirányzatok dacára is óva intjük Kolozsvár város közösségét a hasonló gazdálkodási tervektől!

— **A budapesti m. kir. állatorvosi főiskolán a beiratkozások az 1907/08. tanévre szeptember hó 1-től 8-ig bezárólag fognak megtartatni.** Szeptember 9—15-ig írásbeli kérvényre a beiratkozást a főiskola tanártestülete engedélyezheti. Ezen határidőn túl október hó 1-ig csak a földmivelésügyi Miniszter adhat engedélyt a beiratkozásra, október hó 1-én túl utólagos beiratkozási engedély nem adatik. A beiratkozás kizárólag csak gymnásiumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány alapján történik. Az állatorvosi tanfolyam négy évig tart, okleveles gazdaszok azonban, ha érettségi bizonyítványuk is van, három év alatt is elvégezhetik. A beiratási díj fél évenként 5 korona, a tandíj fél évenként 30 korona. Tandíjmentességet vagy állami ösztöndíj engedélyezését kérő folyamodványok külön-külön az érettségi bizonyítvány hiteles másolata és szegénységi bizonyítvány csatolása mellett a földmivelésügyi m. kir. Miniszter Ur Ó Nagyméltóságához címezve a beiratkozás alkalmával a főiskola rektori hivatalában nyújtan-dók be.

— **A szőlők állapota hazarésünkben.** A m. kir. szőlészeti és borászati felügyelőknak a földmivelésügyi miniszterhez tett jelentései szerint július végével a következő volt:

A nagyenyedi kerületben közepes, helyenként a közepesnél jobb termésre van kilátás. Egyes helyeken a peronospora már fellépett. Rovarkár nincs. A jégverés több közegben okozott kisebb-nagyobb károkat.

A dicsőszentmártoni kerületben az oltvány-szőlők általában szépek. A hazai fajtákkal ültetett szőlők — a hiányos szénkénegezés miatt — helyenként pusztulnak. A peronospora már fellépett, de jeleként kárt nem tett eddig. Némely helyen jó, általában pedig csak közepes termésre van kilátás.

A marosvásárhelyi kerületben a szőlők munkák akadálytalanul végezhetőek. A bo-

gyök jól fejlődnek. A peronospora a szőlőkben, hol a permetezéssel elkéstek, már fellépett. A terméskilátások kielégítőek. A napszámok igen magasak.

— Országos méhészeti kongresszus Pécsen. Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület a Baranyamegyei Méhészeti Egyesülettel karöltve Pécsen f. évi augusztus hó 22-én és 23-án országos méhészeti kongresszust s vele kapcsolatban időleges méhészeti kiállítást rendez. A kongresszus feladata, hogy a méhészeti tudomány és gyakorlat, valamint a méhtermények értékesítése terén felszínre levő kérdésekben a gyakorlati méhészek közreműködésével állást foglaljon és a méhészek törekvéseire és működésükre nézve irányt adjon. Az országos méhészeti kongresszussal egyidejűleg élőméhek, méhtermékek, méhészeti eszközök s a méhészeti irodalomból kiállítást rendeznek. A kongresszus tárgyai a következők: 1. Nagy- és kiskaptárak előnyei és hátrányai. Előadó: Nagy János kolozsvári m. kir. méhészeti szaktanár. 2. A méz használata a háztartásban s a mindennapi táplálkozásban s a méz mint erősszer. Előadó: Orosz Jenő lelkész. 3. A költésrothadás és az ellene való védekezés. Előadó: Erdős Lajos középiskolai tanár. 4. Méhtermények kezelése és értékesítése. Előadó: Szmertnik János máv. főellenőr.

— Magyar gyümölcs külföldön. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter rendeletére a manheimi gyümölcskiállításon Magyarország is részt fog venni. Az országos gyümölcsészeti biztos oly gyümölcsök és csemegeszőlő fajták érdekében lép érintkezésbe a termelőkkel, a melyeket idehaza nagyban termelnek és már a külföldi piacokra is évről-évre eljutnak. Kiállításra kerül a magyar dinnye is.

— Munkahiány Amerikában. Nagyon rossz sor vár azokra, akik mostanában indultak utnak Amerikába. Olyan hírek érkeznek ugyanis az új világból, hogy ma már a nagy gyárak is tömegesen bocsátják el munkásikat, mert nincs munkájuk. Ehhez járul az is, hogy a termés épp oly gyenge, mint nálunk, ami jelentékenyen megrágtja az életet. És — az amerikai jelentés szerint — oly drágaságra van mostanában kilátás, melyből a legjobb keresettel bíró munkás is csak nyomorogva tud majd megélni.

— Új rendelet a kivándorlókról. A belügyminiszter rendeletileg utasította a hatóságokat, hogy a kivándorlók útleveléinek kiadásánál különös figyelemmel legyenek arra, hogy a kivándorlók itthon maradó tizenöt évnél fiatalabb családtagjairól a kivándorlók köllőképpen gondoskodjanak.

— A romániai buza. Mint Bukarestből jelentik, a román földmívelési miniszterium hivatalos kimutatása szerint a buzatermés az idén Romániában a tavalyinak még a felét sem éri el. Mig tavaly ugyanis 40 millió hektár buza termett, addig az idén csak 16 millió hektárra tehető. Az idei termése Romániának e szerint a közeli évek legrosszabb termése, mert még 1904-ben is, mikor a nagy szárazság volt, a termés 18 millió hektolitert tett ki. Ebben az évben tehát nem csinál a román buza a magyarnak konkurenciát.

— A takarmánytermés. A gazdasági tudósítók jelentéseinek nagyobb része szerint a folyó esztendő abnormális időjárása ugy a szálás takarmánytermést, mint a takarmányozásra és almózásra szükséges szalmatermést is csökkentette. Hogy az ország több vidékén ennek folytán helylyel-közzei előállható hiány idejekorán megállapítható legyen, Darányi földmívelésügyi miniszter felkérte a gazdasági tudósítókat, hogy augusztus 15-ig jelentsék be, hol és minő mennyiségben és milyen áron van eladó készlet szálás takarmányból s szalmából.

— A hegyaljai szőlők veszedelme. A Hegyaljáról riasztó hír érkezik az ott óriási mértékben fellépett szőlőbetegségekről, melyek komolyan veszélyeztetik az idei bortermést. Ugyanis — mint Abauj-Szántóról táviratozzák

— a Hegyalján sok helyütt óriási mértékben lépett fel a peronospora, de különösen az oidium, amely a szemeket megbénítja, úgy, hogy végre az egész fűrt lehull.

— Feloszlott baromfitenyésztési egyesület. Az Országos Baromfitenyésztési Egyesület (Rottenbiller-utca) legutóbb tartott közgyűlésén kimondotta a feloszlását, így a baromfitenyésztőknek ma egyedüli országos jellegű érdekképviseleti szervül a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete (Budapest, Köztelek) maradt.

— Kitiltott borderítő szerek. A pénzügyminiszter legutóbbi körrendeletét intézett a pénzügyigazgatósághoz, amelyben a „Hein's Schnellklärung“ elnevezésű készítményt, nemkülönben minden cinkgálicot vagy sárga réz-lugsót tartalmazó borderítő szer behozatalát eltiltja.

— Francia szőlőbirtokosok Tokaj-Hegyalján. Mult hó 30. és 31-én nagyobb francia társaság — többnyire szőlőbirtokos és szakember — kereste fel Tokaj-Hegyalját, Magyarország első borvidékét. Az első napon Tarczal, Tokaj, Mád és Tályá szőlészetét tanulmányozták. Másnap Waldbott Frigyes báró tölcsvári szőlőtelepeit tekintették meg. A francia vendégek Budapesten át Olaszországba utaztak.

— Az Erdély-délvidéki vasut egyesülése a Fogaras-brassói h. e. vasuttal. Az erdély-délvidéki vasut részvénytársaság közgyűlési határozatot hozott, amelyben az alakítandó fogaras-brassói h. e. vasuttársasággal való egyesülést kimondotta. A kereskedelemügyi miniszter a közgyűlési határozatot helybenhagyta.

— Szerb szénakiviteli tilalom. Belgrádból jelentik, hogy a kormány, a rossz szénatermés következtében elhatározta, hogy a széna kivitelt megtiltja.

— Heremagot termelő gazdáknak különösen fontos a következő hír. Azon gazdák, kik akár lóheréből, akár lucernából legalább 50 métermázsa magtermést várnak és arankájuk nincs, tudassák ezt Mauthner Ödön budapesti magnagykereskedővel. Ennek ut na Mauthner elküldi egyik tiztviselőjét és a herét még lábán megtekinteti. Ha azon területen aranka nem mutatkozik, akkor az ott termő lucerna- vagy lóheremag 100 kilóját 8—10 koronával magasabb áron fizeti, mint az arankás mag akkori napi ára. Akiknél tehát még találkozik aranka, irtsák most erélyesen, hiszen 100 kilónként 8—10 kor. bevételi többlet busásan megtéríti az arankairtással járó költséget.

— „Gazdák Biztosító Szövetkezete“. Vezérképviselete Kolozsvár, Attila-u. E. G. E. székháza. Biztosítást elfogad tűz, jégkár ellen és életre is! Előnyös feltételek! Tessék ajánlatot kérni!

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

BUDAPEST

VII., Gízella-ut 15. szám.

(lakás: VII., Csömör-ut 46.)

TELEFON: 25—33.

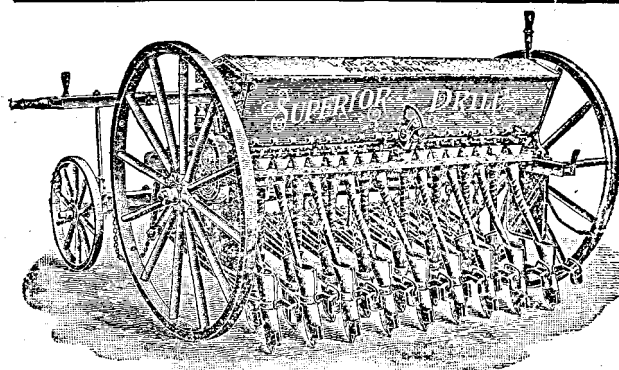
Park, kert stb. tervezése. Kl-vitele stb., stb.

Tájképzéssel képes-utmutató kívánatra ingyen küldetik.

1903.

Kertművész és kertépítő

Kerttechnikai iroda:

1801—I.

Superior Sorvetőgépek

— !!! Legjobb tolókerékrendszer !!!
 — !!! Tessék közelebbi leírást kerni !!!
 Finom-, szántás-, csukló- és réthoronák.
 Egy- és többvasu ekék.
 Háromtagu és egytagu hengerek.
 Triőrök. Mütrágyaszórók.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselőse

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)
 Az intézet alaptőkéje 40 millió korona
 záloglevél kölcsönöket
 nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra 4%-os és 4½%-os záloglevelekben.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ bizalmi férfiai adnak véleményét. 1001

Eladó

1 darab 1 ¼ éves tisztavérű

Berksirei tenyészkán.

Továbbá

6—8 hetes

berksirei,

tenyésztésre

alkalmas malacok,

Imreh Béla

gazdasági bizottsági titkárnál,

Sepsiszentgyörgy.

1950

Nincs többé büz!

A **Bonodor Folyadék** a legbüzösebb árnyék-szék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. *Elegysulya 5 kg. csomag, bérmentve 7.50 kor.* (Elegendő egy évre.) *1 kg. próbacsomag 2.50 kor.* csomagolással szállítás nélkül. Szétküldés csak készpénzért, vagy utánvétellel.

Vezérképviselő: **FODOR FERENC**, Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/E.

LEGYEK

konyhából, kamrából, mészárszék-ből, istállóból, vágóhidról biztosan. elűzetnek, ha a falakat o o o o o

LÉGY-BONODORRAL

meszeljük. Egy kilo elegendő 25 □ méterre. 5 kgr. leírás-sal 6 kor. franko utánvétellel

Számos elismerő levél!

Haszonbérleti hirdetés.

Torda-Aranyosmegye Harasztos község határában fekvő birtokomat

f. évi október 1-től kezdve haszonbérbe szándékozom adni.

Haszonbérleti feltételek iránt érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyujt:

Zeyk Albert

Gerend, Torda-Aranyosvármegye.

1949

Hatása biztos!

Páratlan a maga nemében!

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

1894. IV. festékgyárak

BUDAPEST, VII., Órnagy-utca 4.

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle 20 lóerejű gőzeke garniturájával tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kivánságára jó minőségű kőszénről vállalkozók gondoskodnak — évi kötésükből átengednek.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,

Budapest, Országház.

1934

Birtokvétel.

Vételre keresek egy
200—400 holdas birtokot.

Az ajánlat, a melyben az ár, a szántó, kaszáló, legelő, erdő nagysága legyen kitüntetve,

„Birtokvétel 23“

alatt

a kiadóhivatalba küldendő.

1951

Okleveles gazda,

ki a gazdálkodás minden ágában jártas,

— **kitűnő gyakorlattal,** —

a gőzgép kezelőkre nézve előirt vizsgálati **BIZONYÍTVÁNNYAL,**

az amerikai szőlő telepítést jól érti, a magyar nyelven kívül birja teljesen jól a német és román nyelvet,

a magyaron kívül ír még jól németül.

Ev. ref. vallásu, megfelelő

állást keres.

Cím: a kiadóhivatalban.

1938

Tisztelettel értesítjük a
szivógázmotor és cséplőgép tulajdonos
urakat, hogy valódi angol
antracittal francó Predeal

10000

Kilogrammal

650 koronáért

bármikor szolgálhatunk.

Faszénteleg Válaszut,
Bonchida, pályaudvar.

1940

Hirdetmény.

Zombor szabad királyi város

faiskolájának

1907. őszi és 1908. tavaszi
dustartalmu

árjegyzéke megjelent;

Kivánatra megküldetik.

A kertészeti bizottság
Zombor, Bácska.

1944

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítási alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1,970,340.— K.
Tartalékok 764,760.16 „
Összesen: 2,735,104.16 „

1901. évi fölösleg	90,349.— K.
1902. „ „	59,782.26 „
1903. „ „	109,331.73 „
1904. „ „	72,438.23 „
1905. „ „	61,730.60 „
1906. „ „	39,243.65 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részestlenek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 40%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 40%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

M. Á. V. ERDÉLYI FŐ- ÉS MELLÉKVONALAINAK MENETRENDJE.

Az összes vég- és csatlakozó állomások kimutatásával. Érvényes 1906. október 1-től.

I Gy. 725 Sz. 900 Gy. 545 Gy. 915 ind. Budapest k. p. u. érk.	Sz. 720 Gy. 750 Sz. 640 Gy. 935	Sz. 602 Gy. 1110 Sz. 708 Gy. 1259	Sz. 521 Gy. 1050 Sz. 645 Sz. 1223	Sz. 348 Gy. 930 Sz. 518 Sz. 1046	Sz. 307 Gy. 990 Sz. 443 Sz. 1008	Sz. 157 Gy. 812 Sz. 338 Sz. 900	Sz. 127 Gy. 800 Sz. 252 Sz. —	Sz. 1248 Gy. 735 Sz. 220 Sz. —	Sz. 1141 Gy. 656 Sz. 124 Sz. —	Sz. 950 Gy. 549 Sz. 1151 Sz. —	Sz. 910 Gy. 529 Sz. 1125 Sz. —	Sz. 532 Gy. 245 Sz. 807 Sz. —																																								
érek Kolozsvár ind.	érek Ar.-Gyéres A) ind.	érek Kocsárd B) ind.	érek Tövis ind.	érek Küküllőszög C) ind.	érek Kis-Kapus D) ind.	érek Segesvár E) ind.	érek Héjasfalva ind.	érek Brassó F) ind.	érek Budapest k. p. u. érk.	érek Arad ind.	érek Piski a) ind.	érek Alvinc b) ind.	érek Gy.-Fehérvár c) ind.	érek Tövis ind.	érek Ar.-Gyéres érk.	érek Torda ind.	érek Kocsárd érk.	érek M.-Ludas B ¹) ind.	érek M.-Vásárhely ind.	érek Szász-Régen ind.	érek Déda ind.	érek M.-Ludas érk.	érek Sajó-Magyarós ind.	érek Beszterce ind.	érek Küküllőszög érk.	érek Parajd ind.	érek Kis-Kapus érk.	érek N.-Szeben D ¹) ind.	érek Fogaras ind.	érek Nagy-Szeben érk.	érek Nagy-Disznód ind.	érek Segesvár érk.	érek Héjasfalva ind.	érek Sz.-Udvarhely ind.	érek Brassó F ¹) érk.	érek S.-Szt.-György F ²) ind.	érek Kovászna ind.	érek K.-Vásárhely ind.	érek Brassó érk.	érek Zernest ind.	érek S.-Szt.-György érk.	érek Cs.-Szereda ind.	érek Cs.-Gyimes ind.	érek Piski a ¹) ind.	érek Petroseny ind.	érek Lupény ind.	érek Piski érk.	érek V.-Hunyad ind.	érek Alvinc érk.	érek N.-Szeben ind.	érek Gyulafehérvár érk.	érek Zalatna ind.

Törlesztő kölcsönök.

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számítatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Erdélyi hegyi-borok, szarvasmarhák és egy négyes sárga poni-fogat eladása:

Augusztus 15-től bármikor.

Özv. Baró Bornemisza Andrásné sz. gróf Teleki Polixena ö mélt. Komlód-Oroszfája kolozsmegyei gazdaságában.

Eladó: Száz drb. fehér 5—6 éves jármos ökör, páronként 10—11 mázsa sulyuak, együtt vagy tetszés szerint válogatva, kevesebb mennyiség is.

Hatvan darab 4 éves ökör-tino, ezek is együtt vagy tetszés szerint válogatva páronként 9—10 mázsa sulyuak.

Négy drb. székely-lipicai méntől származó kis 148—150 c. m. magos, kitünő hámos sárgaszínű, homlokon mindnégy csillaggal, 4 éves herélt poni-ló, együttes ára:

háromezer korona.

Ugyanott 240 hectoliter 5—6 éves, saját termelésű, házilag kezelt rizling, traminer kövér és carbenet, kitünő finom hegyi ó-borok. 18—19 fokos must után szüretelve.

Bővebb felvilágosítással szolgál és venni szándékozók után vasuti állomáshoz kocsit küld:

ENGI ELEK,

Komlód, u. p. Nagy-Nyulas.

Vasuti állomás Maros-Ludas besztercei vonalon, Szt.-Mihálytelke (Kolozsmegye)

Erdély.

1942

KLINGER HENRIK

(GYÁRTELEPEK: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövőgyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér II.

Ajánlja készítményeit, u. m. lisztes, korpa- és gabona

Z s á k o k a t

lenből, kenderből és jutából, vagy varrás nélkül. Továbbá

vízmentes ponyvákat

gépekre és kazlakra, nyers szokór- és repce-ponyvákat, nyers és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vízmentes lótarakókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

1815

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Kolozsvári Takarékpénztár És Hitelbank Részvénytársaság.

Teljesen befizetett alaptőkéje: **1.200.000 K.** Tartaléktőkéje és egyéb alapjai: **539.522 K. 40 f.**

Betétek könyvecskékre és tolyószámokra: **9.328.092 K. 84 f.**

■ **Irodái:** Bankosztály, Mátyás király-téri 7. sz. saját házában. ■

■ **Áruraktári osztály** a pályaudvar mellett, Baross-tér 3. szám. ■ **Zálogháza,** Király-utca 3. sz. alatt. ■

Üzleti órák délelőtt 9—12 óráig, délután 3— $\frac{1}{2}$ —5-ig.

**Betéteket elfogad könyvecskékre vagy tolyószám-
lára,** előnyös feltételek mellett és azokat rendszerint
felmondás nélkül fizeti vissza.

**Jelzálogkölcsonőket készpénzben ad ház és föld-
birtokra** 10—65 évig terjedő időtartamra a legelőnyö-
sebb kamat és tőketörlesztési hányad mellett.

Jelzálogkölcsonőket konvertál igen előnyös feltételek
mellett és minden ilyen ügyletet a lehető leggyorsab-
ban bonyolít le.

Leszámitol váltókat a legmérsékeltőbb kamat mellett.

Folyószámlal hiteleket nyújt akár jelzálogi, akár
értékpapir fedezet mellett.

Értékpapirokat vesz és elad, valamint ezek eladását

közvetíti idegen számlára, mindig a legelőnyösebb
feltételek mellett.

Szelvényeket bevált, ugyszintén sorsolt értékeket is.

Árukra előleget ad készpénzben, ha azok áruraktáraiba
be vannak tárolva.

Áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja
előnyös feltételek mellett a m. á. v. kolozsvári állo-
mása mellett lévő áruraktáraiban és azokat szak-
szerűen kezelteti.

Zsákokat és ponyvákat kölcsönöz bármily mennyi-
ségben mérsékelt díj mellett.

Zálogházi kölcsönőket ad bárminemű ingóságra, vagy
arany- és ezüsttárgyakra a törvény által megszabott
kamat mellett. 1007

Bérbeadó!

Egy, körülbelül 1200 hold szántó és
rétekből álló, kellő gazdasági épületekkel
felszerelt birtok, Háromszék vmegye, déli
részén, fővonalai állomástól 5 percnire,

**belterjes kezelésre
kiválóan alkalmas.**

Bővebb felvilágosítást nyújt:

**Erendits Emil,
Kunhegyesen.**

Közvetítők kizárva.

1945

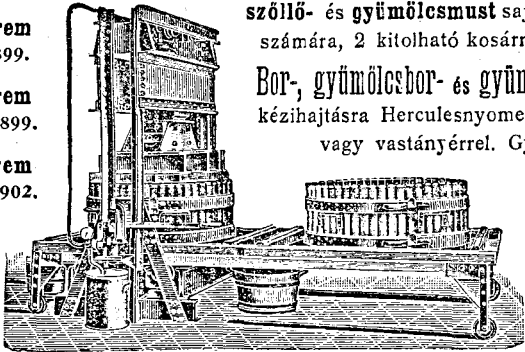
Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899.

Arany érem
Budapest 1899.

Arany érem
Pozsony 1902.

és sok
egyéb leg-
magasabb
kitünteté-
sekkel

hydraulikus sajtóért.

szőlő- és gyümölcsmust sajtólásra a nagy üzem
számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat
kézi hajtásra Herculesnyomerő-szerkezettel, fa-
vagy vastányérral. Gyümölcs- és

szőlő-örloket,
bogyózógépeket
gyümölcs-
aszaló ké-
szülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben.

**MAYFARTH PH. és TA.,
BÉCS, II/1 különlegességi gyár gyümölcserőteljesi-
tési gépekben.**

1931

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve Megrendelések idejekorán kéretnek,

Hirdetmény.

ELADÓ

a „Gyulafehérvári Takarékpénztár Rész-
vénytársaságnak“ a Szentháromság község
határán levő (Marostorda vármegye, Marosvásárhelytől: 22
km., a Nyárad mentén) 573 hold „Berzenczey“-féle birtoka.

A birtok áll: 300 hold szántó, 70 hold legelő, 70 hold
kaszáló és 133 hold erdőből, meg egy pár holdat kitevő
szőlőterületből.

Vételár **holdankint 360 korona.** Az ingatlan teljesen
tehermentes, épületek nincsenek rajta.

Ertekezhetni:

Dr. Szász Pál ügyvéddel, Nagyenyeden.

Nagyenyed, 1907. július 30.

1948

Haszonbéri hirdetmény.

Héjasfalván, Nagy-Küküllő megyében **egy birtok**, mely áll: 240
hold szántóból, 112 hold legelő és kaszálóból, 6 szobás udvarházból teljesen
új istállókkal és gazdasági épületekkel, 7 hold kerttel és gazdasági udvarral,
komlószáritóval beállított 4 hold komlós-kerttel, zsellértelekkel **folyó év
őszéig kiadó.** Ugyanott eladók többfajta gazdasági gépek, mint gőzcséplő,
cséplővel, herefejtővel és elevatorral, arató- és kaszáló-, vetőgépek, marha-
mérleg stb. stb. kocsik, szekerek stb. stb. A birtok a Kolozsvár—Brassói
vasutvonal mentén fekszik, állomással, posta- és táviráda-hivatallal a Nagy-
Küküllő mentén.

1946

Közelebbi adatok megtudhatók:

özv. Somogyi Albertnél Héjasfalván.

Használt motorokat és gőzgépeket

**TIMÁR és TÁRSA cégnél,
BUDAPEST, Lipót-körut 12 sz. a.
a Vigszinház tőzsomszédságá-
ban kaphatni.**

Jelenleg **70—80 HP. modern fél-
stabil compound gőzgép, 6 lóerős
benzin cséplőkészlet és 3 lóerős
Marchall gőzcséplőkészlet** jutá-
nyos árban kedvező fizetési fel-
tételek mellett eladók.

1939

Mindennemű

ZSÁK és PONYVA

v legjobb minőségben
és legjutányosabban a **FISCHER-féle**

zsák és ponyvagyárban Budapest, Nánor-utca 31—33. sz. szerez-
hetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült
visszatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10—12 évig. A 25
év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelen-
tekenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója. Pontos, szolid
kiszolgálás. Ponyvakölcsönző intézet. 1806

Árjegyzék, minták ingyen és bérmentve küldetnek.

Fiumei Kávébehozatali Társaság

kolozsvári fióktelepe Mátyás király-tér 12. (Telefonsz. 475.)

Világhírű „SOERABAJA“ kávékeverék

Valódi „TÖRÖK“ kávé. 1 kilogramm 3 korona
80 fillér. Zamatja és kitünő íze felülmulhatatlan.

Óránként friss pörkölés. 1786

Tea és Rum különlegességek.

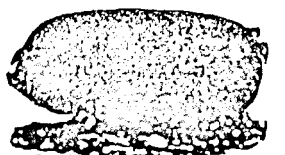
Ur! Rezső

sertésbizományos
Budapest, VIII.,

Bórkocsis-
utca 12.

☎ Telefon: 97—05. ☎

Sertéseket sovány és hizott állapotban a leg-
magasabb napl árakon értékesít.
1870

Valódi Kállai Lajos motorok csakis Budapest VI., Gyár-utca 28. sz. a. kaphatók.

Legujabb kitüntetések: 1902., 1903., 1904. és 1905. években 16 első díjjal, díszoklevéllel és ezüstéremmel kitüntetve.

Kállai Lajos motor-gyára Budapest, VI., Gyár-u. 28. szám.
 »Régi házszám Gyár-utca 50.«

Teljes jótállás kitűnő cséplésért!

Ajánlja teljes jótállás mellett

Benzinmotor és villamos benzinlocomobil cséplőkészleteit kettős tisztító szerkezettel.

Egyedül létező újdonság. Önműködő ellenőrző és biztosító szelep

Benzinlocomobilok szabadalmazott kettős tisztító cséplőkkel VI., Gyár-u. 28 sz. mindenkor üzemben láthatók.

Ezen motorok bárki által gépész nélkül rendkívül könnyen kezelhetők.

1804 Ezen motorcséplőkészletek a legkitűnőbb sikerrel vannak működésben:

Báró Kemény József úrnál, Marosnémeti (Erdély). Gróf Mikes Kelemen úrnál, Magyarcsutva (Erdély). Zeykfalvi Zeyk Dániel főispán úrnál, Nagy-Enyed és az ország több sz. a. kisebb-nagyobb gazdaságában.

Legolcsóbb üzem! Árjegyzék ingyen és bérmentve! Olcsó árak részletre!

KÁLLAI LAJOS- féle motorcséplőkészletek, melyek hazánkban mindenütt a legkitűnőbbben beváltak, a magyar gazdaközönségnek.

Valódi Kállai Lajos motorok csakis Budapest, Gyár-u. 28. sz. a. kaphatók.

BRÜNN-KÖNIGSFELDI GÉPGYÁR MOTOROSZTÁLYA.

EGYEDÁRUSÍTÓ ABELESEMIL

BUDAPEST VÁCI-UT 14. AJÁNL

PETROLIN BENZIN-MOTORT és LOKOMOBILT, RENDKIVÜL OLCSÓ ÜZEMŰ SZIVÓGÁZMOTORT.

FIGYELEM! T. motorvevőimet vagy megbízottjait a telepemen ingyen betanítom a kezelésre. ○○○○○○○○○○

A Locomobilok viz elpárologtatási készülékkel vannak ellátva s így a vízszükséglet 1.5 liter. Legmesszebb menő szavatosság.

Elsőrangú gyártmány.

BENZIN-LOKOMOBILOS CSÉPLŐKÉSZLETEK.

KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK.

FELJETTLEN BIZTOS ÜZEM.

1892

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermeik vannak:

Kolozsvár, Miskolc,
 Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.

Dés, S.-A.-Ujhely,
 Felsősétátér. Főtér 9.

1729 Sárospatak,
 Kossuth Lajos-u. 70.

MOLNÁR MÁRTON

Ajánlja legjobb szerkezetű

benzin-motorait, benzin-locomobiljait és benzin-cséplőkészleteit

Szolid vidéki ügy-nökök alkalmaztatnak. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

BUDAPEST, Nefelejts-uteza 59. szám.

1897

CLAYTON & SHUTTLEWORTH,
 Budapest, Váci-körút 38.

Itél a legújabb és legmodernebb gépek

Locomobil és gőzcséplőgépek,

csalmakészítők, járgány-cséplőgépek, löhő-cséplők, tisztító-rostok, kőszelőkészítők, kaszáló- és aratógépek, szénégőjű, boronák, sorvetőgépek, Piantet kapálók, szecskavágók, répvágók, kőtorlaszmorzsálók, sertiók, őrlőmalmok, egyetemes szél- és 3-vasú elvű és minden egyéb gazdasági gépek.

1882

Gazdáknak fontos!

Legujabb rendszerű és minden gazda által könnyen kezelhető benzin-cséplőgépeket, fekvőmotorokat malom, és téglagyári berendezéseket

kedvező fizetési feltételek mellett, legolcsóbban szállít a

HERKULES-MOTORGYÁR Budapest, V. Váci-ut 30.

Kitűnő munkáért teljes szavatosság. — Gőzgépek cserébe vétetnek. — Ártap és elismerő levelek ingyen és bérmentve. 1855

ELADÓ HÁZHELYEK!

Kolozsvár legszebb jövőjü, nagyon fejlődő városrészében, — az új színház közelében — az ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET telkén, az Attila-utcában, még néhány jó fekvésű házhely eladó.

Bővebb értesítés: naponta délelőtt 11—1 óráig és délután 3 órától 4 óráig az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári irodájában, Kolozsvár, Attila-utca 2. szám alatt.

Csatornázás! Vízvezeték! Villanyvilágítás!

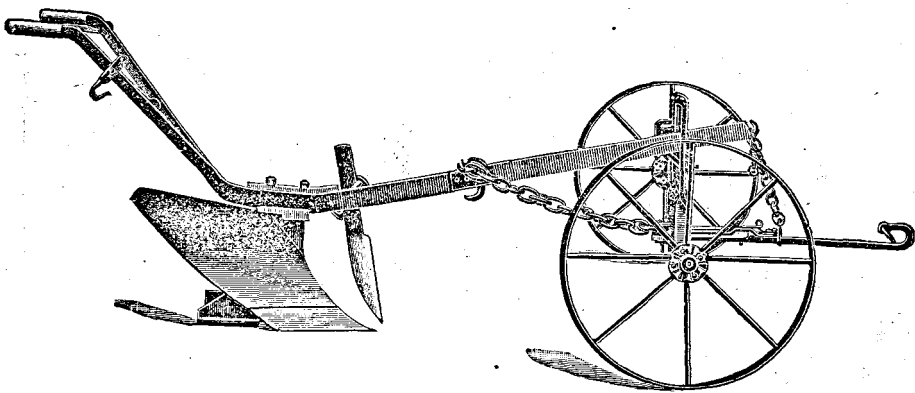
1596

GÖZEKÉKET,
GŐZ-ÜTIHENGEREKET
 1758 és
GŐZ-ÜTIMOZDONYOKAT
 a legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak
 mellett szállít
JOHN FOWLER & Co.
 Telefon 42—50 Budapest — Kelenföld a vasútállomással
 szemben.

Őszi trágyázáshoz a
Thomassalakliszt
 csillag védjegygyel
 helyesen alkalmazva, min-
 legolcsóbb foszforsavas mű-
 munkákkal és áraján-
 Stern Marko
 den rővénynek legjobb és
 trágyája. — Kivánatra szak-
 lattalkészésgesen szolgál

1922
KALMÁR VILMOS
 Budapest, VI., Andrásy-út 49.
 a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi
 vezérképviselője.
 Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre!
 Minden zsák ólomzárrel és tartalomjelzéssel van ellátva.

Minden gazda a saját érdekében cselekszik, ha a hirneves és csakis eredeti

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Árjegyzéket és árajánlatot készséggel ingyen küldök.

BÄCHER-féle acél-ekéket és tégely-acél eketestekeket

vásárolja. — A BÄCHER-féle ekék s eketestek kigazdák számára is készülnek és könnyű súly, biztosjárás tartósság tekintetében minden más gyártmányt fölül-
 mulnak és munkateljesítés tekintetében kiválnak.

Az ekefejek törhetetlen acélból készülnek, melyekért öt évi szavatosságot vállalok.

Bächer Rudolf

kizárólagos ekegyárának raktára.

A MELICHAR-féle császári és királyi szabadalmazott

„UNIKUM DRILL“ sorvetőgép

ugy célszerű szerkezet, kevés vonó-
 erőszükséglet, pontos szabályozhatóság,
 mint tartósság tekintetében valameny-

nyi gyártmány között az első helyet foglalja el. Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 évben 20,000-nél több ilyen gép adatott el.

MELICHAR FERENCZ

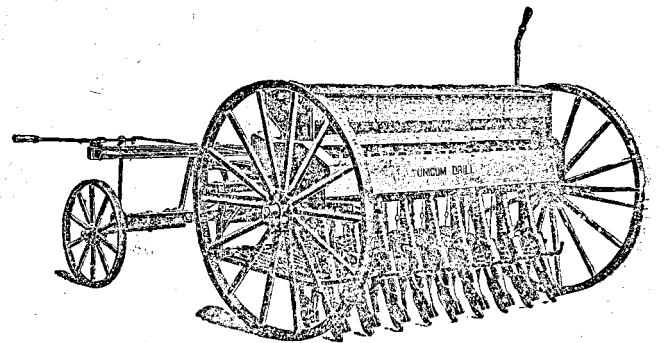
csász. és királyi szabadalmazott vetőgép-gyárának raktára.

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond

BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utca 68-ik szám. 1910

Ábrás leírással és árjegyzékkel kívánatra ingyen szolgál.

Benzinlokomobilos
Cséplőkészletek
 Olcsó árak
 üzemzavar
 teljesen kizárva.
 Föltétlenül teljesen megbízható működés.
HORVÁT és HERCZEG
BUDAPEST, VI., Lehel-utca 8. sz.

RÖCK ISTVÁN gépgyára
BUDAPEST, I., Budafoki-út.
 Gyártmányok:
 Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
 Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gáz-
 gépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
 Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű
 gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
 Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
 Hűtőtelepek és jéggyárak.
 Gépberendezések malmok, téglagyárak, olaj-
 gyárak és kékfestő-gyárak részére.
 Hidraulikus sajtók különböző nagyságban.
 Borsajtók és szőlőzúzó. 1475